

Az *Artmagazin* immár tizenegyedik alkalommal nyújtotta át a hazai művészeti vásárok legszebb standjának járó díjat az Art Market Budapesten, amelynek ebben az évben a Bálna adott otthont. Az idei terepszemlét a Pszeudoposzt kollektíva tagjai tartották, a nyertes pedig a Heart & Cherry Limited Editions lett. Sárvári Zitával, a projekt megálmodójával beszélgettünk.

Magasművészet alacsony példányszámban

Laczai Veronika

A Heart & Cherry Limited Editions standja az Art Marketen, fotó: © Artmagazin

Artmagazin: Szerintünk a tiéd lett a legszebb stand az idei Art Marketen. Miben más elképzelni egy standot, mint egy galéria terében dolgozni? Mi volt a koncepciód?

Sárvári Zita: Lassan tizenöt éve vagyok a pályán és dolgozom kereskedelmi galériákkal, úgyhogy számtalan lehetőségem volt különböző galériás környezetben és vásárokon kipróbálni magam és kiállításokat rendezni. Számomra különösen fontos volt, hogy elindítottam a Heart & Cherry Limited Editions nevű projektet, és tizenöt év szakmai tapasztalat után a hozzá kapcsolódó saját projektgalériámat is megnyithattam. Tulajdonképpen ennek a bemutatkozása történt meg az Art Market Budapesten – ebből a szempontból is fontos szereplés volt. Kurátorként, galériavezetőként a munkám eddig főként projektalapú volt, ezzel szemben most egy mediális alapon működő projektgalériát kezdek el, amelyben sokszorosított eljárással készült alkotásokkal foglalkozom.

Kicsit kitérve a profilt belefér majd minden, ami *limited*: ami magasművészetet képvisel és alacsony példányszámú; a szitanyomás, litográfia, fotográfia, szobrászat és 3D nyomtatás. Nem az a cél, hogy eláraszsam a piacot műtárgyakkal, csak választási alternatívát szeretnék nyújtani a gyűjtőknek – a saját generációmnak.

Mivel műtárgyakat képviselek, kötött volt a részvételem az Art Marketen, mert azokat a műveket tudtam kiállítani, amelyek a Heart & Cherry projekt keretében jöttek létre. Barabás Zsófi, Csató József, Moizer Zsuzsa és Nemes Márton munkái mellé két másik, kevésbé ismert alkotót, Kis Juditot és Magyarlaki Bencét hívtam meg a vásárra, hogy a standomon bemutatassák a legújabb projektjeiket. Bence Párizsban élő szobrászművész, így az általa művelt többpéldányos műfaj belefért a koncepciómba, Judit pedig szitanyomatokat készített a Heart & Cherry számára, de variabilitásuk

Nemes Márton-szitanyomat, 70 × 50 cm, 2020, Ed. 33 / HUNGART © 2021

miatt téglaojektjei is jól illeszkedtek az elképzeléseimbe. Mindenképpen szerettem volna újat mutatni a meglévő kollekción kívül az Art Marketen, és nyilván fontos volt az is, hogy összefüggő, egységes képet prezentáljak a közönségnek.

Mik az előnyei és hátrányai annak, hogy a műtárgypiac itthon alulreprezentált részét képviseled? Miért pont print?

Amikor 2016-ban, a Kállai Ernő-ösztöndíjas kutatásom során szorosabb kapcsolatba kerültem ezzel a műfajjal, sokat beszélgettem a technikáról Bak Imrével, Nádler Istvánnal, Fajó Jánossal – az egykori Pesti Műhely alapítóival –, hogy számukra miért volt fontos ez a médium, mi volt a kezdet. Ők fiatal alkotóként több irányból közelítettek ehhez a műfajhoz: egyrészt Németországban sajátították el a technikát, amely akkor a munkájuk is volt,

Sárvári Zita, fotó: © Simon Zsuzsanna / Artmagazin

lehetőség arra, hogy megélhessenek kint. Külföldi kiállítási lehetőséget is jelentett számukra, különböző nemzetközi grafikai biennálékra tudtak pályázni a nyomatokkal; másrészt a nagyobb, olaj-vászon munkáikat megelőző kísérletként, gyakorlatként és különböző színvariációs próbálkozás-ként is működött a szitanyomás. Nagyon komolyan vették a műfajt, csodálatos nyomatokat és sorozatokat tudtak létrehozni ezzel a technikával, ami nagyszerűen passzolt az akkori hard-edge és colour field munkáikhoz is. Fel-tűnt, hogy napjainkra a szitanyomás teljesen kiveszett a képzőművészetből. A képzőművészek nem dolgoznak ezzel a technikával. Ebből indultam ki: a mai, kortárs képzőművészeket is motiválni akartam, hogy ezen a területen is próbálják ki magukat.

A hátrány az, hogy az egyedi papírműveket sem ismerik el igazán a hazai műtárgypiacon, a régi mesterek papírmunkái sem kapják meg a megfelelő rangot és elismerést. Pályám során több papíralapú kiállítást szerveztem, kifejezetten erre a műfajra fókuszál-tan, mert szerintem nagyon intim és bensőséges viszony alakulhat ki a befogadó és a műtárgy között, hogyha az egy finomabb, érzékenyebb anyagra és technikával készül. Előnye, hogy

a szitanyomatok, litográfiák alternatívát jelenthetnek az olyan emberek számára, akik nem férnek hozzá a fiatal alkotók egyedi munkáihoz. Szeretném, ha az, amit a kortárs magyar képzőművészet és a fiatal alkotók jelentenek a kultúránk számára, minél több emberhez eljutna. És ehhez tökéletes médium a grafika.

A demokratizálás igénye mellett mindez erős kanonizációs törekvést is mutat...

Igen, a munkámnak az a misszió is része, hogy a művészet demokratizálása és a kortárs alkotók bemutatása mellett a projekt teoretikus háttere is biztos lábakon álljon. Céлом, hogy kiállítássorozatokkal és később egy kiadvánnyal dolgozzam fel a magyarországi szitanyomás történetét. Valahogy úgy tekintek a Heart & Cherry Limited Editionsre is, hogy ha majd húsz év múlva visszanezünk erre az időszakra, a kortárs magyar képzőművészet áttekintését nyújtja az utókornak. Azt látom, hogy amióta foglalkozom ezzel a műfajjal, népszerűsítem a technikát és ilyen jellegű kiállításokat szervezek – nem azt mondom, hogy emiatt –, a műtárgypiac nyitása is észlelhető a sokszorosított grafikák irányába. Nyilván

az is állhat emögött, hogy fogyóban vannak a nagy olaj-vászon festmények a nagy nevektől, így a kereskedők is kénytelenek a papírmunkák és -nyomatok felé fordulni.

Említetted a galériát. Milyen tapasztalatokkal indítod útjára?

Mindig tisztelet élt bennem azok iránt a galériák, kereskedők és művészek iránt, akik képesek ma Magyarországon képzőművészetből élni. Kell egyfajta örültség, szenvedély és hivatástudat ahhoz, hogy ezzel foglalkozzon az ember.

Mire megjelenik az *Artmagazin*, talán már az első kiállítást is megrendezhettem. Egy lakásgalériáról van szó, ahol eredetileg a saját kollekciómmal szerettem volna debütálni, de akkor még úgy volt, hogy az Art Market előtt megnyit a tér. Azt tervezem, hogy Bak Imre-nyomatokkal indítok, valamint a működési koncepciómban lefektetett teoretikus feladattal: fiatal alkotókkal működöm együtt és az idősebb mesterek szitanyomó tevékenységét is bemutatom. Azt gondolom, hogy ez a műfaj különböző másodlagos piaci szituációkban mindig megjelenik, az én céloom pedig az, hogy a műfaj rangját koncepciózus, kurált kiállításokkal és háttérkutatásokkal erősítsem meg. Bak Imre után Soós Tamás litográfiával folytatom a kiállítási sort, és szeretnék egy kiállítást szentelni a női alkotók szerepének a szitanyomásban – olyan izgalmas alkotókat bemutatni, mint Frank Magda, Márkus Anna vagy Hetey Katalin.

Mindig médiumalapú kiállításokat fogok csinálni. Egyáltalán nem céloom, hogy művészeket szerződtessek. Szerintem egy ilyen kis piacon ez nem megengedhető (nem életszerű), de a másodpiac szertelen összevisszaságát sem képviselném – valahol a kettő között szeretnék maradni.

A szitanyomás és litográfia technológiája kis példányszámban nyilván drága műfaj, ezért nem tudom felvenni

a versenyt a tőkeerős galériákkal, csak lassú építkezéssel haladhatok, de van már két-három olyan képzőművész, akiket a következő évben szeretnék felkérni együttműködésre, tovább bővítve a Barabás Zsófi-, Nemes Márton-, Moizer Zsuzsa- és Csató Józsi-szériát.

Honnan ered a képzőművészet iránti szenvedélyed?

Mindig is velem volt, mert anyukám (Sárváriné Rieder Zsuzsa – a szerk.) egészen kicsi gyerekkoromtól kezdve képzőművészek műhelyeibe, stúdióiba és műtermeibe cipelt. Ezzel foglalkozik a mai napig is: kulturális és közművelődési szakember. Olyan alkotókkal ismerttettem meg és olyan képzőművészeknek szervezett kiállításokat, mint például Ország Lili, Bíró Antal, Borsos Miklós, Szikora Tamás vagy Matzon Frigyes. Ebben nőttem fel.

Hogy látod a kezdeményezésed az intézményrendszerben?

Nyilván van műtárgypiaci előzménye annak, amit elkezdtem, de ettől függetlenül úgy gondolom, hogy a magyar műtárgypiacon, a magyar művészeti közegben ez új, nincs még ilyen, de szükség van rá. Muszáj diverzifikálni és demokratizálni a piacot, és a művészetet ki kell hozni az elefántcsont tornyából, el kell vinni az emberekhez. Nem is csak az olaj-vászon hegemonia árnyalásáról van szó, de a nagy galériák monopolhelyzetéről is.

Talán itt a legnyilvánvalóbb a fiatal kurátorok, műkereskedők, elméleti szakemberek szerepe: ők azok, akik a látogatókkal, gyűjtőkkel és a lehető legtöbb emberrel meg tudják ismertetni a fiatal művészeket, és kicsit árnyalni is tudják a kánont.

Igen, ráadásul a legnagyobb kockázatot a kis, kezdő galériák vállalják. Sem tőkékük, sem gyűjtőközönségük nincs, mindeközben ők vezetik be a fiatal, még ismeretlen alkotókat a piacra.

Öt-tíz év után válik egy galéria az állandó piaci szereplésével relevánssá és egyáltalán láthatóvá, úgyhogy nagyon nehéz helyzetben vagyunk. De azt is látom, hogy nő fel a galériások új generációja: megérkezett Kovács Dávid, Kovács Nóri, Ferenczy Bálint – mind galériás dinasztiákból. Itt vagyunk, és már egy teljesen új, frissebb szemléletmódot képviselünk, mint az elődeink. Összedolgozunk, támogatjuk egymást, mert tudjuk, hogy egy a célunk: korszerűsíteni a kánont, diverzifikálni a piacot, új megoldásokat, módszereket, modelleket kínálni arra, hogy a szélesebb közönséggel is meg tudjuk ismertetni a kortárs magyar képzőművészetet.

VEGYE MAGÁNAK A BÁTORSÁGOT!

DE MÉG JOBB, HA ELŐFIZET

Még sosem volt ilyen fontos. Sem Önnek, sem nekünk.

Fizessen elő most egy évre **8 769 forint kedvezménnyel*** mindössze 31 980 forintért a Magyar Narancsra, és nem csak bátorságot kap tőlünk, de a legtöbb helyen **20 százalék kedvezményre** jogosító Magyar Narancs Olvasókártyát is!

*Az áruspéldányhoz képest.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK 2021. JANUÁR 1-TŐL

negyedév: 9 690 Ft | fél év: 17 670 Ft | egy év + olvasókártya: 31 980 Ft
egy szám újságárusnál: 799 Ft | éves előfizetőknek: 627 Ft

20% kedvezmény: Belvárosi Színház | Bethlen Téri Színház | Cirko-Gejzír | Fonó Budai Zeneház | Írók Boltja | Jurányi Ház | Katona József Színház és Kamra | Ludwig Múzeum | Örkény Színház | Radnóti Színház | Székéni Színház | Trafó **10% kedvezmény:** Transzit Art Café

Részletek: www.magynarancs.hu/elofizetes

MAGYAR NARANC'S